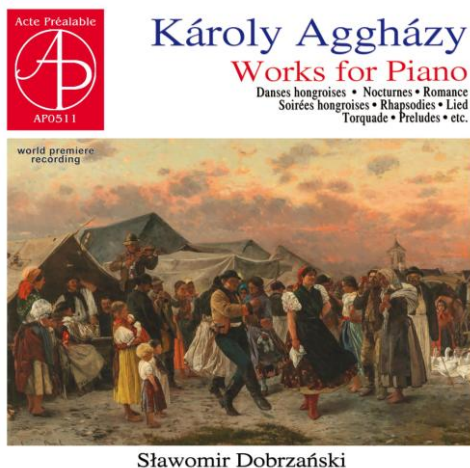

MEGJELENT AZ ELSŐ AGGHÁZY KÁROLY CD

A közelmúltban az elfeledett művészek műveinek kiadására is specializálódott varsói **Acte Préalable** zeneműkiadó megjelentetett egy CD-t Aggházy Károly 16 zongoradarabjával.

Sławomir Dobrzański

A műveket a lengyel születésű, de a Kansas State University tanáraként Manhattanban élő Sławomir Dobrzański játszotta CD-re. A CD műsorát az alábbi lista mutatja:

Soirée hongroise no. 1	Torquade op. 8
Soirée hongroise no. 4	By Moonshine op. 42 no. 1
Kleine Rhapsodie op. 12 no. 1	Fairy Play op. 42 no. 3
Rhapsodie facile no. 4	Trois Pièces op. 33
Danse hongroise. Munkácsy nóta
op. 11 no. 3	Praeludium und Fuge op. 41 no. 4
Soirée hongroise no. 5	Romance op. 29 no. 1
Nocturne op. 6	Lied (d'après Heine) op. 16 no. 7

A CD-t díszítő kép Aggházy Károly festőművész bátyjának Aggházy Gyulának munkája

Sławomir Dobrzański pályája

Sławomir Dobrzański Wrocławban(Boroszlóban) 1968. május 11-én született, lengyel-amerikai zongoraművész, tanár és zenetudós. A varsói Chopin Zeneakadémián végzett, ahol Regina Smendzianka, Andrzej Dutkiewicz és Jerzy Maciejewski mellett tanult. 1992-1994 között a Kansasi Egyetemen tanult Lawrence-ben Jack Winerocknál. Nyári kurzusokon vett részt Svájcban és Németországban. 2001-ben a Connecticuti Egyetemen, ahol Neal Larrabee és Zelma Bodzin tanítványa volt szerezte meg a zenei művészetek doktora címet.

Sławomir Dobrzański

Zongoristaként és koncertező művészként számos zenei fesztiválon szerepelt. Többek között a darmstadti Nemzetközi Új Zenei Fesztiválon (1989), a „Varsói Ősz” (1990), a Los Angeles-i Kaliforniai Állami Egyetem Liszt-Glenn Fesztiválján (Los Angeles, Kalifornia, Kalifornia, 1990, 1999), a Hawaii Chopin Fesztiválon (1993), Mid-West Society of Composers Conference in Edmond, OK (1993), Potomac River Piano Festival in Great Falls, VA (VA, 1999), Nemzetközi Chopin Zongorafesztivál fiatal zongoristák számára Wrocławban (2000), Szymanowski Fesztivál Pekingben (2011) és „Interfest Bitola” Macedóniában (2013). De kamarazenészként is gyakran koncertezett Európában, Dél-Amerikában, Kínában és az Egyesült Államokban.

Dobrzański az 1999-ben létrehozott Connecticuti Chopin Társaság alapítója és korábbi művészeti vezetője. Tagja volt az „Atma” zongoratriónak, Blanka Bednarz (hegedű) és Cheung Chau (cselló) társaságában. A 2001-ben alakult együttes rendszeresen koncertezett Európában, Ázsiában és az Egyesült Államokban.

Dobrzański a minnesotai Moorheadben található Concordia College és a Rhode Island-i Egyetem zenei tanszékeinek is tagja lett. A Kansasi Állami Egyetem zenei karához 2005-ben csatlakozott. 2009 és 2013 között a billentyűs hangszeres tanulmányok tanszékvezetője volt. Jelenleg a School of Music, Theatre and Dance zenei professzora, ahol zongorát, kamarazenét és zongorairodalmat tanít.

Vendégtanárként Dobrzański előadásokat tartott és mesterkurzusokat vezetett Peru, Paraguay, Szlovákia és Szingapúr nemzeti konzervatóriumaiban, valamint a Mexikói Nemzeti Autonóm Egyetemen, az ecuadori Universidad de Cuencán, a Hongkongi Baptista Egyetemen, az Aletheia Egyetemen és a tajvani National Sun Yat-sen Egyetemen, a brazíliai Porto Alegre-i Universidade Federal do Rio Grande do Sul-on és a dél-koreai Keimyung Egyetemen. Együttműködik a tajvani Taichungban működő Nemzetközi Zongoravizsgabizottsággal.

Dobrzański Witold Lutosławski, Karol Szymanowski, Fryderyk Chopin, Stefan Kisielewski, Artur Malawski, Feliks Rybicki, Carl Tausig és Johannes Brahms szóló- és kamarazenéjét vette fel a Lengyel Rádió és Televízió számára.

Az Acte Préalable kiadónál Dobrzański eddig négy, a kritikusok által elismert CD-lemezt jelentetett meg elfeledett zongoraművészek, mint Maria Szymanowska, Antoine de Kontski, Wiktor Łabuński és Aggházy Károly eddigre ismeretlenné vált műveiből:

Aggházy Károlyról

Aggházy Károly

(Pest, 1855. október 30. – Budapest, 1918. október 8.)

[\(Aggházy Károly – Wikipédia\)](#)

Aggházy Károly, a maga idejében jól ismert előadóművész, zeneszerző és tanár volt, kinek zongoramuzsikája magában hordozta a magyar zene Liszt és Bartók közötti periódusának fő jellemvonásait, a romantikát, a nacionalizmust és az alkalmi disszonanciát. Noha stílusa viszonylag konzervatívnak mondható, Aggházy a rövid darabok mestere volt, és ebben a műfajban alkotott kis remekművei ma is figyelmet érdemelnek. [...]

A rendkívül széles zenei műveltségéről nevezetes Aggházy Károly, mint a 19. századi magyar zenei élet kiemelkedő alakja kora eklektikus újtói közé tartozott: a német és francia klasszikusokon és a XIX századi romantikusokon nevelkedett, de tudatosan fogadta magába a magyar zene, főleg a magyar népzene hatásait. Stílusa tanárának Lisztnek hatását viselte magán, de példaképével, Liszttel ellentétben Aggházy tradicionalista volt. Amíg Liszt a „jövő zenéjét” élte és támogatta, addig Aggházy egy konzervatívabb utat választott, ezzel viszont elidegenítette zenéjétől a kora huszadik századi zenekedvelők újabb generációját. Utolsó évei magánéleti problémái miatt boldogtalanul telnek, és ezt tovább nehezítette, hogy nem volt képes elfogadni a zeneszerzés olyan radikális megközelítéseit, mint a szerializmus, a neoprimitivizmus, és a politonalitás. Aggházy Károly talán az utolsó képviselője volt annak a századnak, amely végigkísérte a magyar zenében rejlő romantikus és hazafias elemek kiteljesülését.

Noha több mint száz zongoraszerzeményt tulajdonítanak Aggházynak, ez a szám megtévesztő, hiszen a legtöbb opus sorszámmal ellátott kompozíciója, több (számszerűleg háromtól huszonnégyig terjedő), rövidebb műből áll.

Egy, 1909. október 6-án a Pallas Lexikonnak írt önéletrajzi levelében Aggházy felsorolta azokat a szóló és négykezes darabjait, amelyek saját megítélése szerint a legjelentősebb billentyűs szerzeményei. Ha megvizsgáljuk a zongorarepertoárjának egyes szekcióit, nyomon követhetjük zenei stílusának fejlődését, és megismerhetjük annak jellemzőit.

Az alábbi felsorolás a publikáció dátuma szerint sorrendbe állítva tartalmazza az általa kiválasztott szóló zongoradarabokat (opus számokkal és kiadókkal listázva):

1. *Canon* (Albumblatt)/Táborszky & Parsch, 1870.
2. *Serenata alla Chitarra*/Weinholtz, Berlin, 1885.
3. *Nocturne*, Op. 6/Kahnt, Leipzig, 1884.
4. *Toquade*, Op. 8/Kahnt, Leipzig, 1885.
5. *Fantasiestücke*, Op. 10/Kahnt, Leipzig, 1884.
6. *Ungarische Tänze*, Op. 11/Kahnt, Leipzig, 1884.

7. *Kleine Rhapsodien*, Op. 12/Kahnt, Leipzig, 1884.
8. *Fantasie in Form von Variationen über das Weinachtslied...*, Op. 14/Bote & Bock, Berlin, 1888.
9. *Momens caractéristiques*, Op. 16/Bote & Bock, Berlin, 1888.
10. *Variations sur le thème de Grétry*, Op. 20/Bote & Bock, Berlin, 1888.
11. *Etude de Concert en Octaves*, Op. 21/Bote & Bock, Berlin, 1888.
12. *Ländlerstimmungen*, Op. 22/Bote & Bock, Berlin, 1888.
13. *Fünf Ländler-Improptus*, Op. 24/Hainauer, Breslau, 1894.
14. *Musique de Pantomime*, Op. 29/Hainauer, Breslau, 1897.
15. *Puszta-Klänge/Schott' Söhne*, Mainz, 1880.
16. *Soirées hongroises (Series I.)* /Hainauer, Breslau, 1895.
17. *Trois Mazurkas*, Op. 26/Hainauer, Breslau, 1885
18. *Quatre Caprices en Octaves*, Op. 27/Hainauer, Breslau, 1897.
19. *Trois pièces intimes*, Op. 28/Hainauer, Breslau, 1897.
20. *Trois pièces*, Op. 33/Bárd, Budapest,
21. *Magyar Hangulatok*, Op. 35/Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság, 1905.
22. *Rákóczi Gyászinduló*, Opus 36/Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság, 1904.
23. *Gyászhangok*, Op. 37/Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság, 1904.
24. *Soirées hongroises (Series II.)* /Bárd, Budapest, ~1905.
25. *4 könnyű rapszódia/Rozsnyai*, Budapest, ~1908.
26. *2 Magyar esték (III. sorozat)* /Rozsnyai, Budapest ~ 1908.
27. *Elégia/Rozsnyai*, Budapest, 1910.
28. *Gavotte-Musette/Rozsnyai*, Budapest, ~1912.
- 29.

A négykezesek felsorolása pedig többek közt a következőket tartalmazta:

1. *Poèmes Hongrois* Op.13 Cah II, /Bote & Bock, Berlin, 1887.
2. *Rondo all'ongharese*, Op. 18, No. 1/Bote & Bock, Berlin, 1890.
3. *Marcia*, Op. 18, No. 2/Bote & Bock, Berlin, 1890.
4. *Lakodalmas*, Op. 15/Harmonia, Budapest, 1890
5. *Suite Hongroise*, Op. 19/Harmonia, Budapest, 1890

Aggházy zongoraszerzeményeit négy főbb csoportra oszthatjuk: karakterdarabok, hazafias típusok, programzenei darabok, és korábbi stílusok imitációi. A rövid zongoradarabok mestere volt, így legtöbb opus számmal ellátott zongoraműve rövid szerzeményeket foglal magába, melyek zongora

szvitekből vagy témákból és variációkból állnak. Sokéves szóló és kamarazenészi pályafutása alatt szükségszerűen magába szívta a kortárs zene elemeinek sokaságát, melyeket a saját sokoldalú stílusában egyesített.

Karakterdarabok

Zongorára írt karakterdarabjainak széles repertoárja még a tizenkilencedik században született és szerzeményei olyan neveket viseltek, mint *Bagatelle*, *Capriccio*, *Fantasia*, *Moment musical* vagy *Impromptu*. A 19. század második felében karakterdarabok százai íródtak, melyek gyakran gyűjteményekben, szvitek és egyes témák variációi formájában jelentek meg, általában egy közös címet viselve. Aggházy egyik legelső zongorára komponált szvitje, a *Momens caractéristiques*, Op. 16 tíz rövid karakterdarabból áll külön címekkel ellátva, amelyek egy-egy bizonyos hangulatra utalnak. A darabok címei a következők: *Dédicace*, *La colère*, *Consolation*, *Le coeur revolté*, *Prélude pathétique*, *Bonheur d'amour*, *Lied (d'après Heine)*, *L' inquiétude*, *Humoresque* és *Caprice*.

Hazafias szerzemények

A 19. század második felében a nacionalizmus rendkívüli népszerűsége tett szert a zenében. A helyi népdalok, táncok alkalmazása, valamint egy adott nemzet kultúrtörténetéből választott történelmi személyek és események feldolgozása esélyt adott arra, hogy a hazafias zeneszerzők megtörjék a német komponisták és zenék hegemoniáját. Ez alól Aggházy sem volt kivétel és zongoraszólói és duettjei előszeretettel szerepeltetnek hazafias elemeket. A *Pusztai hangjai (Pusztai-Klänge)* olyan dallamokat vonultat fel, amelyekkel a Dunától keletre elterülő Alföld végtelen pusztáin találkozhatnánk. A nyitányt egy virtuóz cifrázat vezeti be, amely egy *tour de force*-ra enged következtetni, követve Liszt *magyar rapszódiainak* hagyományát. Az 1905-ben született Op. 35-ös *Magyar hangulatok* című szvit öt darabból áll: *Este a táborban*, *Enyelgés*, *Tavasszal*, *Scherzo* és *Éjjeli dal*. Ezek közül az első rendelkezik a legerősebb hazafias jelleggel. A gyakran játszott és ezért közismert *Magyar esték* című szvitek is hazafias jellegűek.

Programzenei szerzemények

A nemzenei ötleteken alapuló szerzemények eredetéig minimum a 14. századik kell visszamennünk. A középkorral kezdődően, amikor természetes hangokat kezdtek imitálni, a zene a Reneszánsz és a Barokk korok alatt széles

körben alkalmazta a *szemléltetést*: a természetes hangok, hangulatok, számok vagy szavak, amelyek mozgással kapcsolhatók össze (pl. emelkedés) zenei kifejezése. A programzene a 19. században ért a csúcspontjára. A megnövekedett méretű zenekaroknak és a hangszereket és hangszerelést érintő új innovációknak köszönhetően a zeneszerzőknek megadatott az a lehetőség, hogy rejtett finomításokkal gazdagítsák a programzeneszerzés művészetét. Sok programzenei darabot írtak kifejezetten zongorára is, amely a század során folyamatos fejlődésen ment keresztül, mint a zenei kifinomultság eszköze. A néhány programzenei darabból, melyeket Aggházy komponált zongorára, a *Fantázia, variációk formájában, Praetorius Karácsonyi éneke után* és egy késői darab, *A holdfénynél* érdemel említést

Korábbi stílusok imitációi

Liszttel ellentétben Aggházy nem a „jövő zenéjének” irányát követte, és zenei stílusát még az élete során is inkább konzervatívnak tartották. Csakúgy, mint Brahms, Aggházy nem egyszer nyúlt vissza a kortárs zongoraművészet előfutáira jellemző, korábbi zenei formákhoz. Korábbi stílusokat imitáló zongoraszerzeményeit három csoportra oszthatjuk: 1) zenei parafrázisok, például az Op. 20-as *Oroszlánszívű Richárd* című *Grétry* operában; 2) imitációs ellenpontos darabok, például az Op. 40-es *Tizenkét háromhangú tanulmány*; 3) szalonzenei előadási formák, főként Chopin-t mintázva, például az Op. 26-os *Három mazurka zongorára*.